

Tarhaturkis Lannetta Oy:n toiminnan lopettamista koskevien määräysten antaminen

Rakennus- ja ympäristölautakunta 13.02.2024 § 12

Taustaa

Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on 25.6.2012 § 49 myöntänyt toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan 580 siitosnaarasketun kasvattamiseen Tarhaturkis Jorma Lannetta Oy:lle. Toiminta on ollut luvanvaraista ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 11 b) perusteella. Nykyisin tilan omistaa [REDACTED]. Tarha sijaitsee Aurejärven kylässä tilalla Mäntyrinne II RN:o [REDACTED]. Tehtyjen tarkastusten perusteella eläinten pito tarhalla on loppunut vuoden 2018 jälkeen.

Tarha-alueen kokonaispinta-ala on 2,5 ha ja varjotaloja on 30 kpl. Tarha-alue on kokonaan aidattu ja ympäröijätettu. Lähin pysyvä asuinkiinteistö sijaitsee noin 250 m etäisyydellä. Turkistarhan alue kuuluu Aurejärven valuma-alueeseen ja etäisyys Aurejärveen on 450 m. Tarha-alueen alapuolella on kaksi 200 m pitkää imeytysallasta.

Yhteinen Aurejärven ry on ollut huolissaan Aurejärven tilasta ja tämän vuoksi teetäti vuonna 2017 kattavan selvityksen Aurejärveen laskevien merkittävimpien oja- ja jokivesien laadusta. Selvityksessä järveen eniten ravinteita tuoviksi ojiksi osoittautuivat kaksi turkistarhan alueelta järveen laskevaa ojaa.

Tarkastus 8.3.2019

Tarkastuksella havaittiin, että sade- ja sulamisvedet pääsevät kosketuksiin lannan kanssa ja varjotalojen lanta-alustoja ei ollut korotettu vähintään 30 cm ympäröivää maanpintaa korkeammalle. Toiminta ei täyttänyt näiltä osin ympäristöluvassa annettuja lupamääräyksiä. Tarkastusmuistiosta käy ilmi, että ympäristönsuojeluun on tullut valituksia Tarhaturkis Lannetta Oy:n toimintaan liittyen.

Jatkotoimenpiteinä todettiin, että turkistarhalle tehdään uusintatarkastus toukokuussa 2019, jolloin havaitut puutteet tarkastetaan sekä käydään läpi ojien ja imeytysaltaiden kuntoa.

Tarkastus 23.5.2019

Tarkastuksen ajankohdasta oli ilmoitettu ennalta ja toiminnanharjoittajaa edusti paikalla [REDACTED]. Kyseessä oli uusintatarkastus, jossa käytiin läpi määräaikaistarkastuksella havaitut puutteet, joiden osalta toiminta ei täyttänyt ympäristöluvassa asetettuja lupamääräyksiä. Tarkastuksella todettiin, että varjotalojen alta oli siivottu lantoja pois. Toimija ilmoitti, että toiminta lopetetaan.

Tarkastuksen perusteella annettiin jatkotoimenpiteinä tyhjentää lantat 31.8.2020 mennessä ja varjotalojen alustat sekä imeytysallas 31.12.2019 mennessä. Lisäksi ympäristötarkastaja on pyytänyt lopettamissuunnitelmaa 31.3.2020 mennessä. Suunnitelmaa ei ole toimitettu.

Tarkastus 30.6.2020

Tarkastuksen ajankohdasta oli ilmoitettu ennalta, mutta luvanhaltijan edustaja ei ollut paikalla tarkastuksella. Varjotalojen välit olivat paljolti

ruohottuneet ja katot pääosin ehjiä. Katokset olivat osittain tyhjentämättä lannasta ja lantaa oli myös varjotalojen väleissä, mistä se pääsee huuhtoutumaan sadevesien mukana ympäristöön ja edelleen vesistöihin. Alueella todettiin olevan paljon erilaista romua ja jätteitä erityisesti tarhan pohjoisosassa. Alueella oli myös poltettu jätteitä. Imetysaltaissa oli edelleen runsaasti vettä, joka oli silmämääräisesti likaantunutta ja sameaa; alueelta lähtevä oja Näsijärveen oli lietteinen, mutta vettä ei kulkenut pitkän kuivan jakson takia. Tarkastuksen perusteella yhteenvetona oli, että ympäristöluvan mukaisesta toiminnasta aiheutuu ympäristöhaittoja mm. suurten jätekasojen ja vesistövaikutusten takia.

Tarkastusmuistion lopussa kerrotaan, että asia viedään rakennus- ja ympäristölautakunnalle, koska aikaisempia kehotuksia tai aikaisemmin sovittuja toimenpiteitä ei ole suoritettu. Mahdollinen vastine tulee jättää 31.7.2020 mennessä. Vastinetta ei ole toimitettu määräaikaan mennessä.

Tarkastus 30.1.2024

Kohteessa tehtiin tarkastus 30.1.2024 klo 10.30 ympäristötarkastajan ja apulaisrakennustarkastajan toimesta. Lumen takia voitiin tarkastella lähinnä varjotaloja ja muita toimintaa tukeneita rakennuksia. Varjotalot ja rakennukset ovat huonokuntoisia. Toiminta-alueen pihaan ja [REDACTED] toiselle puolelle kiinteistöä vastapäätä oli pinottu suuri määrä metallihakkeja. Pihassa on mm. vanha ruostunut öljysäiliö maapohjalla ilman asianmukaista katosta ja suoja-allasta.

Lainsäädäntö

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee eläinsuojaa koskevan ympäristölupa-asian ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 2 §:n momentin 1 ja ympäristönsuojelulain (527/2014) 34 §:n momentin 2 mukaan. Lupaviranomainen voi päättää ympäristöluvan raukeamisesta ympäristönsuojelulain (527/2014) 88 §:n momentin 1 kohdan 1 perusteella, jos toiminta on ollut keskeytyneenä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai toiminnanharjoittaja ilmoittaa, että toiminta on lopetettu. Koska eläinten pito tarhalla on loppunut vuoden 2018 jälkeen ja toiminta on ollut keskeytyneenä yhtäjaksoisesti yli viisi vuotta, myönnetystä ympäristöluvasta voidaan tehdä raukeamispäätös. Ympäristötarkastaja on keskustellut puhelimitse toisen tilan nykyisen omistajan kanssa, ja kertonut, että turkistarhan ympäristölupa tulee rauettaa ja lopettamissuunnitelma toimenpiteineen toimittaa.

Ympäristöluvan mukaisen toiminnan loputtua toiminnanharjoittaja vastaa ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, samoin kuin toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta. Ympäristönsuojelulain 94 §:n momentin 2 mukaan, jos toiminnanharjoittajaa ei enää ole, näistä toimista vastaa toiminta-alueen haltija. Voimassa olevan ympäristöluvan ehtona on toiminnan lopettamiseen liittyen todettu seuraavaa: *"Toiminnan mahdollisesti loppuessa toiminnanharjoittajan on selvitettävä tarha-alueen maaperän puhtaus, jotta saadaan tarpeelliset tiedot pitkään jatkuneen tarhatoiminnan mahdollisista vaikutuksista alueen maaperään ja pohjaveteen"*. Jos ympäristölupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamisen varalta, lupaviranomaisen on ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaan annettava tätä tarkoittavat määräykset.

Johtopäätökset

Jotta voimassa oleva ympäristölupa voidaan rauettaa, tulee toiminta-alueen haltijan laatia maaperän pilaantuneisuusselvitys sekä lopettamissuunnitelma luvanvaraisen toiminnan lopettamisesta ja tehtävistä jälkihoitotoimenpiteistä.

Lopettamissuunnitelma jälkihoitotoimenpiteineen tulee toimittaa hyväksyttäväksi ympäristönsuojeluviranomaiselle 15.3.2024 mennessä. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla tai teettämisuhalla. Lopettamissuunnitelman perusteella ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa tarkempia ohjeita ja määräyksiä tarvittavien jälkihoitotoimenpiteiden suorittamisesta. Suunnitelmassa tulee esittää ainakin seuraavat asiat:

- lannan ja kompostiauman käsittely aikatauluineen (myös lanta varjotalojen alla ja väleissä)
- imeytysaltaiden vesien käsittely aikatauluineen
- vesistökuormituksen ehkäiseminen (sadevesi pääsee huuhtomaan varjotalojen väleissä ja rikkinäisten/poistettujen katosten alla olevaa lantaa ja imeytysaltaiden likaantunut vesi pääsee ojastoon ja edelleen vesistöön)
- vesistövaikutusten seuranta (vesinäytteet turkistarhan alapuolisista ojista)
- tarha-alueella olevien jätteiden (vaaralliset jätteet, metallijäte, puujäte jne.) määrä, käsittely ja toimituspaikat aikatauluineen
- selvitys tarharakenteiden käsittelystä aikatauluineen

Maaperän pilaantuneisuusselvitys tulee toimittaa hyväksyttäväksi ympäristönsuojeluviranomaiselle 31.5.2024 mennessä. Määräystä voidaan tehostaa uhkasakolla tai teettämisuhalla. Pilaantuneisuusselvityksen perusteella ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa tarkempia ohjeita ja määräyksiä esimerkiksi näytteenotosta. Selvityksessä tulee esittää ainakin seuraavat asiat:

- arvio maaperän pilaantuneisuudesta ja puhdistustarpeesta (jätevesien, lannan ja polttoainesäiliöiden mahdollisesti pilaamat maat)

Oheisaineistona: sijaintikartta

Valmistelija: ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta p. 044 7865 650

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Päätösehdotus

Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta päättää ympäristönsuojelulain 88 §:n nojalla, että [REDACTED] tilalle Mäntyrinne II RN:o [REDACTED] myönnetty eläinsuojan ympäristölupa rauetetaan, koska ympäristöluvanvarainen toiminta kohteessa on päättynyt. Toiminta-alueen haltijan tulee toimittaa lopettamissuunnitelma tehtävistä jälkihoitotoimenpiteistä sekä maaperän pilaantuneisuuden selvittämisestä hyväksyttäväksi ympäristönsuojeluviranomaiselle. Suunnitelma tulee lähettää rakennus- ja ympäristölautakunnalle 15.3.2024 mennessä ja selvitys 31.5.2024 mennessä. Jälkihoitotoimenpiteiden ja mahdollisten kunnostustoimien jälkeen kohde poistetaan Parkanon kaupungin ympäristönsuojelun valvontaohjelmasta ja luvan raukeaminen merkitään valtakunnalliseen ympäristönsuojelun YLVA -tietojärjestelmään.

Käsittelymaksu

Parkanon kaupungin 25.8.2020 § 17 rakennus- ja ympäristölautakunnan hyväksymän ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti luvan rauettamisesta peritään 100 € ja toiminnan lopettamiseen liittyvistä määräyksistä 200 €.

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusaika päättyy 17.3.2024. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätös Hyväksyttiin yksimielisesti.

Rakennus- ja ympäristölautakunta 12.11.2024 § 125
917/11.01.00.00/2024

Valmistelija: ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Taustaa

Parkanon kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta on 25.6.2012 § 49 myöntänyt toistaiseksi voimassa olevan ympäristöluvan 580 siitosnaarasketun kasvattamiseen Tarhaturkis Jorma Lannetta Oy:lle. Toiminta on ollut luvanvaraista ympäristönsuojelulain liitteen 1 taulukon 2 kohdan 11 b) perusteella. Nykyisin tilan omistaa [REDACTED] ja [REDACTED]. Tarha sijaitsee Aurejärven kylässä. Tarkastusten perusteella eläinten pito tarhalla on loppunut vuoden 2018 jälkeen.

Tarha-alueen kokonaispinta-ala on 2,5 ha. Turkistarhan alue kuuluu Aurejärven valuma-alueeseen ja etäisyys Aurejärveen on 450 m. Tarha-alueen alapuolella on kaksi 200 m pitkää imeytysallasta.

Rakennus- ja ympäristölautakunta päätti 13.02.2024 § 12 ympäristönsuojelulain 88 §:n nojalla, että [REDACTED] ja [REDACTED] tilalle Mäntyrinne II RN:o [REDACTED] myönnetty eläinsuojan ympäristöluva rauetetaan, koska ympäristöluvanvarainen toiminta kohteessa on päättynyt. Toiminta-alueen haltijan tuli toimittaa lopettamissuunnitelma tehtävistä jälkihoitotoimenpiteistä 15.3.2024 mennessä sekä maaperän pilaantuneisuusselvitys 31.5.2024 mennessä hyväksyttäväksi ympäristönsuojeluviranomaiselle.

Valtioneuvoston asetus eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014)

Nitraattiasetuksen (1250/2014) 5 §:n mukaan tilalla, jolla kertyy lantaa tuotantoeläinten pidosta, tulee olla lannan varastointitila (lantala). Lantalan tilavuuden tulee riittää vähintään 12 kuukauden aikana kertyvälle lannalle. Vähimmäistilavuudesta voidaan poiketa, jos lantaa luovutetaan sellaiselle hyödyntäjälle, joka voi vastaanottaa sitä ympäristönsuojelulain 27 §:n nojalla myönnetyn luvan perusteella tai jos lantaa luovutetaan toiselle tilalle edellä säädetyllä tavalla varastoitavaksi lantalassa.

Asetuksen 7 §:n mukaan lannan varastointitilojen rakenteiden tulee olla vesitiiviit. Kompostointi on tehtävä tiivispohjaisella alustalla tai rakenteiden tulee olla muutoin vesitiiviit. Kompostin, jonka kuiva-ainepitoisuus on vähintään 30 prosenttia, jälkikypsytyks voidaan tehdä aumassa noudattaen, mitä 6 §:n 3–6 momentissa säädetään. Jälkikypsytyksauman peitteeltä ei kuitenkaan vaadita 6 §:n 4 momentin mukaista tiiviyttä.

Asetuksen 8 §:n mukaan tilalla, jolla kertyy lantaa tuotantoeläintenpidosta, voidaan kuivalantaa, jonka kuiva-ainepitoisuus on vähintään 30 prosenttia, työteknisen tai hygieenisen syyn vaatiessa varastoida aumassa.

Kuivalannan varastoinnissa 1 momentissa tarkoitettussa poikkeustilanteessa noudatetaan mitä 6 §:n 3–6 momentissa säädetään. Mainitun pykälän 5 ja 6 momenttia ei kuitenkaan sovelleta varastoitaessa kuivalantaa aumassa eläintaudista johtuvasta hygieenisestä syystä.

Asetuksen 9 §:n mukaan kuivalannan ja pakkaamattomien orgaanisten lannoitevalmisteiden varastoinnista aumassa 6 §:ssä tarkoitetuissa tilanteissa, kompostin jälkikypsytyksestä aumassa 7 §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa ja kuivalannan varastoinnista aumassa 8 §:ssä tarkoitettussa poikkeustilanteessa tulee ilmoittaa 14 vuorokautta ennen varastoinnin aloittamista kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka tarvittaessa suorittaa tarkastuksen. Jäljempänä 10 §:n 2 momentissa säädetystä lannan levittämisen kieltoajasta poikkeamisesta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle lokakuun loppuun mennessä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tulee vuosittain raportoida edellä tarkoitetuista ilmoituksista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007)

PIMA-asetuksessa (VNa 214/2007) säädetään maaperän pilaantuneisuuden ja kunnostustarpeen arvioinnista. PIMA-asetuksen 3 §:n mukaan maaperän pilaantuneisuus ja puhdistustarve on arvioitava, jos yhden tai useamman haitallisen aineen pitoisuus maaperässä ylittää asetuksen liitteessä säädetyn kynnsarvon. Pilaantuneeksi epäillyn alueen ja sen ympäristön nykyinen ja suunniteltu käyttötarkoitus on otettava huomioon maaperän puhdistamistarpeen arvioinnissa (2 § kohta 3). Maaperää pidetään yleensä pilaantuneena, jos yhden tai useamman aineen pitoisuus ylittää säädetyn alemman ohjearvon, jollei 2 §:ssä tarkoitettua arvioinnista muuta johdu ja jollei aluetta käytetä teollisuus-, varasto- tai liikennealueena (4 §:n 2 momentin 2 kohta).

PIMA-asetuksen liitteessä öljyjakeille (>C10-C40) on annettu kynnsarvo 300 mg/kg. Ohjearvot öljyhiilivedyille on jaoteltu hiililuvun (Cn) perusteella kolmeen jakeeseen: bensiinijakeet (C5-C10), keskitisleet (>C10-C21) ja raskaat öljyjakeet (>C21-C40). Bensiinijakeiden alempi ohjearvo on 100 mg/kg ja ylempi ohjearvo 500 mg/kg. Keskitisleiden alempi ohjearvo on 300 mg/kg ja ylempi ohjearvo 1000 mg/kg. Raskaiden öljyjakeiden alempi ohjearvo on 600 mg/kg ja ylempi ohjearvo 2000 mg/kg.

Alempi ohjearvo on asetettu pitoisuustasoon, jossa riskejä pidetään hyväksyttävänä tavanomaisessa maankäytössä. Jos maaperän haitallisten aineiden pitoisuudet ylittävät alemman ohjearvon, ympäristö- tai terveystarve voi tavanomaisessa maankäytössä pitää mahdollisena.

Ylempi ohjearvo eli haitallisen aineen pitoisuusarvo on asetettu määrittelemään maaperän pilaantuneisuutta. Mikäli pitoisuusarvo ylittyy, on maaperä pilaantunut, ellei kyseessä ole teollisuus-, varasto- tai liikennealueena taikka muuna vastaavana alueena tai ellei kohdekohtaisella riskinarvioinnilla ole toisin osoitettu.

Öljysäiliöitä koskeva lainsäädäntö

Öljysäiliön pakolliset varusteet ovat tyyppikilpi, laponesto, ilmaputki, lukittava täyttöaukko sekä säiliön sisällöstä ja vaarasta kertovat merkinnät. Mikäli säiliön tyyppikilpi puuttuu, on säiliö uusittava tai sille on hankittava TUKESin hyväksymän tarkastuslaitoksen hyväksyntä. Öljysäiliö ei saa olla sijoitettuna pelkän tiivistetyn maapohjan päälle (YSL 16 §).

Parkanon kaupungin ympäristönsuojelumääräysten 10 §:n mukaan ulkona olevat maanpäälliset öljy- ja polttoainesäiliöt on sijoitettava kantavalle alustalle, jossa on kemikaaleja läpäisemätön tiivis pinnoite tai sitä vastaava rakenne. Säiliön tulee olla riittävästi irti alustastaan. Säiliö on varustettava laponestolla ja ylitäytönestimellä. Säiliön siirtopumppu tai täyttöletku on oltava lukittuna työajan ulkopuolella ja tarvittaessa muulloinkin asiattoman käytön estämiseksi. Lisäksi polttonesteiden ja muiden kemikaalien käsittely- ja varastointipaikoilla on oltava imeytysainetta ja vuotojen torjuntakalustoa.

Vesistöjen tilan luokittelu

Pintavesien tilan arviointi on osa EU:n vesipuitedirektiivin täytäntöönpanoa. Vesimuodostumien tilaa arvioidaan ja luokitellaan ihmisten toiminnan aiheuttaman muutoksen perusteella. Pintavesimuodostumien tila perustuu ekologiseen ja kemialliseen tilaan sen mukaan kumpi niistä on huonompi. Ekologisen tilan luokittelu on viisiportainen (erinomainen, hyvä, tyydyttävä, välttävä ja huono). Kemiallisen tilan luokittelu on kaksiportainen: tila voi olla joko hyvä tai sitä huonompi. Tavoitteena on vähintään hyvä ekologinen ja kemiallinen tila.

Vesimuodostumat on nimetty maantieteellisten ja luonnontieteellisten ominaispiirteidensä mukaan eri pintavesityyppeihin. Tyypittelyä tarvitaan, jotta kullekin vesimuodostumalle voidaan asettaa sen luontaisia ominaisuuksia vastaavat tilatavoitteet.

Aurejärvi

Aurejärvi on pintavesityypiltään runsashumuksinen järvi: järven vesi on humuspitoista ja karua, lähellä luonnontilaista. Veden pH on ollut 5,3–6,2. Fosforipitoisuuden perusteella Aurejärvi luokitellaan karuihin järviin. Typpipitoisuus on ollut 500 µg/l luokkaa. Vuoden 2019 turvetuotannon veloitettarkkailupisteessä järven pohjoispäässä (Ylöjärven puolella) veden laatu oli hyvä: pH 6,3, sameus 0,7 FNU, väri 94 mg/l Pt, CODMn 15 mg/l O₂, kiintoaine <1,5 mg/l, kokonaistyyppi 425 µg/l, kok.P 11 µg/l ja Fe <500 µg/l. Ekologinen tila luokitellaan erinomaiseksi.

Jälkihoitosuunnitelma

Jälkihoitosuunnitelma toiminnan lopettamiseksi toimitettiin 11.3.2024 Parkanon ympäristövalvontaan. Suunnitelman yhteydessä pyydettiin lisää aikaa pilaantuneisuusselvityksen laatimiseen 31.8.2024 saakka.

Rakennukset ja rakenteet

Toiminnanharjoittaja esittää, että tilalla sijaitsevat huoltorakennus sekä varasto jäävät alueelle toiminnan päätyttyä. Niitä käytetään jatkossa varastorakennuksina.

Varjotaloja on noin 30 kpl, jotka ovat yhteispituudeltaan noin 1000 m. Muutamia varjotaloista on jo purettu ja niissä olleet metallihäkit pinottu tilalle odottamaan noutoa. Häkit on myyty toiselle turkistarhaajalle. Mikäli ostaja peruu kaupan, häkit myydään romurautana niitä vastaanottavalle yritykselle.

Varjotalokenttä tulee jäämään paikalleen. Varjotaloja puretaan sitä mukaan kun taloja sortuu:

- varjotaloista puretaan häkit, peltikatot, juottojärjestelmät ja muut metalliosat, jotka varastoidaan tilalla läjässä, kunnes ne myydään romuraudaksi
- muut purkamisessa syntyneet jätteet toimitetaan jäteasemalle tai kaatopaikalle, jolla on lupa tällaisten jätteiden vastaanottamiseen

- tämän jälkeen hyödynnettäväksi kelpaamattomat varjotalojen puurakenteet kasataan yhteen kasaan ja poltetaan pääsiäisenä, kun kokon poltto on sallitua (poltosta ilmoitetaan pelastusviranomaiselle)
- tuhka sekä rakenteisiin kuuluneet inertit rakennusjätteet kerätään ja loppusijoitetaan kunnallisten jätehuoltomääräyksien mukaisesti (rautaosat erotellaan tuhkasta ja toimitetaan metallinkeräykseen)

Jäteasemalle päätyvien jätteiden kokonaismäärän arvioidaan pysyvän melko vähäisenä. Jäteasemat eivät mielellään ota vastaan lahonnutta puuta, jota varjotaloissa todennäköisesti on siinä vaiheessa kun niitä puretaan.

Metallijätteen määrä riippuu siitä mitä romuraudan kerääjiltä jää jäljelle toimitettavaksi jäteasemalle. Määrän arvioidaan olevan 1-3 m³ ja koostuvan lähinnä nauloista sekä kattotuolien metallisista tuista yms. mitkä kerätään tuhkan seasta.

Häkeistä irrotettavia muovisia kuppeja on noin 880 kpl, jotka toimitetaan jäteasemalle, jossa ne lajitellaan joko muovi- tai energiajätteenä.

Imeytysaltaiden vesienkäsittely

Alueella on kaksi noin 200 m pitkää imeytysallasta, jotka tarhauksen lopettamisen jälkeen on pari kertaa tyhjennetty valumavesistä, mutta tyhjennysten tarkasta ajankohdasta ei ole tietoa. Toista altaista on täytetty kesän 2024 aikana joutomailla paikallisen urakoitsijan toimesta.

Altaiden alapuolisista ojista on elokuussa 2024 otettu vesinäytteet tämän hetkisen ravinnepitoisuuden selvittämiseksi. Suunnitelmassa esitetään, että mikäli ravinnepitoisuudet eivät ole enää yhtä korkeat kuin vuonna 2020 otetuissa näytteissä, altaiden tyhjentämiseen ei ole tarvetta. Jos taas vesinäytteiden arvot ovat yhä korkeat, altaat saavat vielä toimittaa tehtävänsä siihen saakka kunnes ravinteiden liukeneminen ympäristöön on pysähtynyt. Suunnitelmassa ei kuitenkaan oteta kantaa siihen, millaisia vesinäytteiden arvoja pidetään korkeina.

Suunnitelman mukaan vesinäytteiden ottoa jatketaan kerran kesässä siihen asti, kunnes voidaan todeta, että tavoitearvoihin on päästy. Tarvittaessa ravinteikkaita massoja poistetaan altaiden reunoilta tavoitearvoihin pääsyn nopeuttamiseksi. Massat sijoitettaisiin maanparannusaineksi peltoviljelyyn. Suunnitelmassa ei esitetä, mitä nämä tavoitearvot ovat. Tulokset kuitenkin raportoitaisiin valvontaviranomaiselle vuosiraportin yhteydessä tai sopimuksen mukaan.

Lannan ja kompostiauman käsittely

Lanta-alustat on tyhjennetty marraskuussa 2018. Tila lopetti toimintansa saman vuoden jouluna, joten marras-joulukuun aikana lanta-alustoille kertynyt lantamäärä on ollut erittäin vähäinen. Luvanhaltija pyytää huomioimaan, että mikäli lanta-alustoja vielä kaivetaan, toimenpide irrottaa mukanaan kiviainesta, jonka päälle lanta-alustat on aikanaan perustettu. Kiviaines tukkii lannanlevityslaitteet, jolloin aineksen loppusijoittaminen lannoitteeksi on vaikeaa. Viljelijät eivät ole halukkaita vastaanottamaan tämänkaltaista maanparannusainetta.

Lanta-laatalta on tyhjennetty viimeiset lannat kesällä 2024. Lantalain saostuskaivo on tyhjennetty tilanpidon lopettamisen yhteydessä eli vuonna 2018.

Tilalla on vuosia vanha kompostiauma, joka on suunnitelman mukaan muuttunut mullaksi. Sen käsittelylle ei esitetä olevan tarvetta, vaan vanhaa

kompostiaumaa hyödynnettäisiin jatkossa kasvualustaksi omaan sekä kyläläisten puutarhoihin.

Maaperän pilaantuneisuusselvitys

Maaperän pilaantuneisuusselvitys on teetetty ulkopuolisella asiantuntijalla ja toimitettu Parkanon ympäristövalvontaan 10.10.2024. Maaperä- ja vesinäytteet on otettu 20.8.2024 ja toimitettu saman päivän aikana SeiLabin laboratorioon analysoitavaksi.

Maanäytteet varjotalokentältä

Varjotalokentältä otettiin useita pistonäytteitä kahdesta paikasta. Molemmat näytepaikat valikoituivat sen mukaan miten pahin kuormitus alueelle sijoittuu eli alueen alimpaan kohtaan. Näytteet otettiin noin 20–30 cm syvyydestä maakairalla ja niistä sekoitettiin edustavat kaksi kokoomanäytettä. Tulosten perusteella ensimmäisessä kokoomanäytteessä oli 9,3 mg/kg ammoniumtyyppiä ja 37 mg/kg fosforia. Toisessa kokoomanäytteessä oli 23 mg/kg ammoniumtyyppiä ja 45 mg/kg fosforia. Tuloksista voi päätellä, että ravinnepitoisuudet varjotalokentällä ovat melko vähäiset, sillä ravinnepitoisuus on luonnollisesti matalampi kentän yläpäässä. Lisäksi kasvillisuus hyödyntää jäljellä olevia ravinteita.

Maanäytteet öljysäiliön läheisyydestä

Näytteenoton aikana säiliön sisällä todettiin olevan öljyä. Maa ei ollut silminnähden öljyn nuhrimaa eikä maaperässä havaittu tyypillistä öljyn hajua. Silmämääräisen tarkastelun perusteella säiliö ei ole ruostunut puhki. Maaperänäytteitä otettiin kaksi kappaletta, täyttöputken alapuolelta (näyte 4) ja toinen hieman kauempaa, johon maasto viettää säiliöltä (näyte 3). Näiden näytepisteiden arvioitiin olevan otollisimpia paikkoja edustavalle näytteenotolle.

Näytteen 3 öljyhiilivetyjen (C10-C40) arvo oli 610 mg/kg, keskitisleiden (>C10-C21) 210 mg/kg ja raskaiden öljyjakeiden (>C21-C40) 400 mg/kg. Näytteen 4 (täyttöputken alapuolelta) öljyhiilivetyjen (C10-C40) arvo oli 3200 mg/kg, keskitisleiden (>C10-C21) 1700 mg/kg ja raskaiden öljyjakeiden (>C21-C40) 1400 mg/kg.

Tila ja sen lähikiinteistöt tulevat todennäköisesti jatkossakin toimimaan samassa käyttötarkoituksessa kuin tälläkin hetkellä. Toimenpiteiden kohteena oleva tila on tarkoitus metsittää tulevaisuudessa.

Selvityksen mukaan öljysäiliötä ympäröivien massojen puhdistamistarvetta arvioidessa ei voida suoraan soveltaa alempia ohjearvoja alueen maankäyttö huomioiden. Säiliö on toistaiseksi ehjä, joten kohonneet arvot säiliön läheisyydessä johtuvat täytöstä aiheutuneista roiskeista. Säiliö on tarkoitus tyhjentää, puhdistaa ja toimittaa käsiteltäväksi laitokseen, jolla on lupa sen vastaanottamiseen. Selvityksessä esitetään, että öljyjakeista johtuva pilaantumishaitta on vähäinen eikä maaperän puhdistamiselle olisi tarvetta.

Vesinäytteiden tulokset

Vesinäyte 1 on otettu laskeutusaltailta johtuvasta vedestä, joka laskee ojituksen sekä metsän läpi luonnollisesti suotumalla läheisen pellon reunaosaan. Ojassa oli selvää viipymää eli se ei virrannut. Vesinäyte 2 on otettu pellon jälkeen Aurejärveen laskevasta ojasta. Edellinen näyte on otettu tilalta 21.4.2020, joten sitä käytettiin vertailukohtana uusille analyyseille, vaikka vuodenaika näytteenottojen välillä ei olekaan sama.

Näytteenotto 21.4.2020: kok. N 16 000 µg/l, fosfaattifosfori 1700 µg/l ja ammoniumtyppi 4700 µg/l.

Näytteenotto 20.8.2024, vesinäyte 1 tulokset: kok. N 2000 µg/l, fosfaattifosfori 890 µg/l, ammoniumtyppi 31 µg/l, CODMn 48 mg/l ja pH 6,5.

Näytteenotto 20.8.2024, vesinäyte 2 tulokset: kok. N 820 µg/l, fosfaattifosfori 87 µg/l, ammoniumtyppi <4 µg/l, CODMn 15 mg/l ja pH 6,3.

Ammoniumtyypen ja lämpökestoisten kolimuotoisten bakteerien arvot eivät viimeisimmissä näytteissä ole huomioitavia. Suomessa vesistöt ovat yleensä hieman happamia.

Tarkastelu

Mikäli tilalla sijaitsevat rakennukset jäävät alueelle varistorakennuksiksi, niiden käyttötarkoitus muuttuu talousrakennuksiksi. Varjotalokentän ravinnepitoisuudet ovat melko vähäiset ja varjotalojen väleihin kehittynyt kasvillisuus toimii jäljellä olevien ravinteiden sitojana.

Öljyhiilivetyjen osalta kynnysarvo 300 mg/kg ylittyy molemmissa näytteissä. Näytteen 3 keskitisleiden arvo jää alle alemman ohjearvon (210<300 mg/kg). Näytteen 4 keskitisleiden arvo ylittää ylemmän ohjearvon (1700>1000 mg/kg). Näytteen 3 raskaiden öljyjakeiden arvo jää alle alemman ohjearvon (400<600 mg/kg) ja näytteen 4 raskaiden öljyjakeiden arvo ylittää alemman ohjearvon (1400>600 mg/kg). Molempien näytteiden raskaiden öljyjakeiden arvot alittavat ylemmän ohjearvon (2000 mg/kg). Näytteiden raja-arvot eivät ylitä ongelmajätteiden raja-arvoa (10 000 mg/kg) ja jäävät kaatopaikkakelpoisuuden enimmäispitoisuudelle määritellyn arvon alapuolelle.

Tuloksista voidaan päätellä, että ravinnepitoisuudet alueelta ovat laskeneet neljän vuoden aikana, mutta kuormitus alapuoliseen vesistöön on ollut merkittävää ja on sitä edelleen. Kokonaistypen pitoisuuden ollessa >1500 µg/l, vesistö luokitellaan erittäin reheväksi ja pitoisuuden ollessa 600-1500 µg/l reheväksi. Kirkkaissa vesissä kokonaistyyppipitoisuus on tavallisesti 200–500 µg/l ja humuspitoisissa vesissä 400 µg/l tai enemmän. Kokonaistypen osalta pitoisuudet ovat edelleen korkeat, vaikka järveen laskiessa pitoisuus laskee huomattavasti.

Fosforipitoisuuden perusteella arvioidaan järven rehevyystasoa. Fosfaattifosfori on liuennut epäorgaaninen yhdiste. Karuissa vesissä fosforipitoisuus on alle 12 µg/l, lievästi rehevissä vesissä 12-30 µg/l, rehevissä vesissä 30-50 µg/l ja erittäin rehevissä vesissä 50-100 µg/l. Vesinäytteen 2 fosfaattifosforin pitoisuus sijoittuu erittäin rehevän vesistön raja-arvoihin. Tuloksissa on kuitenkin huomattavaa laskua vesinäytteiden välillä. Näytteenoton perusteella tarha-alue on toiminut ja toimii edelleen pistemäisenä kuormituslähteenä järveen.

Päätös on kaupungin strategian mukainen.

Esittelijä

Ympäristötarkastaja Elsi Hietaranta

Päätösehdotus

Rakennus- ja ympäristölautakunta päättää ympäristönsuojelulain 94 §:n nojalla, että toiminta-alueen haltijan [REDACTED] ja [REDACTED] on vastattava tarvittavista jälkihoito- ja kunnostustoimista ympäristöluvanvaraisen toiminnan lopettamiseksi ja pilaantumisen ehkäisemiseksi tilalla Mäntyrinne II RN:o [REDACTED].

Toiminta-alueen haltija on veloitettu seuraaviin toimenpiteisiin:

1. Imeytysaltaiden täyttäminen joutomailla on lopetettava välittömästi.
2. Koska lanta-laatalla on varastoitu lantaa vielä tänäkin vuonna, lantalan saostuskaivot tulee tyhjentää 15.12.2024 mennessä. Saostuskaivojen sisältämä liete tulee joko toimittaa jätevedenpuhdistamolle tai sen sisältö tulee käsitellä Pirkanmaalla voimassa olevien jätehuoltomääräysten edellyttämällä tavalla ja hyödyntää tämän jälkeen nitraattiasetuksen mukaisesti peltolannoitteena. Siirtoasiakirja tai muu tosite saostuskaivojen tyhjentämisestä tulee toimittaa ympäristönsuojeluviranomaiselle.
3. Lannan varastointi ja käsittely (vanha kompostiauma) on järjestettävä nitraattiasetuksen mukaisesti. Selvitys lannan nitraattiasetuksen mukaisesta jatkokäsittelystä (mukaan lukien lanta-laatalta kesällä 2024 tyhjennetty lanta) tulee toimittaa ympäristövalvontaan 15.12.2024 mennessä. Toiminnanharjoittajalla tulee olla lannanluovutussopimus, ellei lantaa levitetä omille pelloille.
4. Tilalla sijaitsevat häkit tulee toimittaa pois 15.12.2024 mennessä. Pois toimitetusta häkeistä saatu tosite, josta käy ilmi romuraudan määrä, vastaanottoaika ja toimitusajankohta tulee toimittaa ympäristönsuojeluviranomaiselle.
5. Varjotalot tulee purkaa 31.12.2026 mennessä. Pois toimitetusta romuraudasta (häkit, peltikatot, juottojärjestelmät ja muut metalliosat) ja muovisista kupeista saatu tosite, josta käy ilmi romuraudan ja muun pois toimitetun jätteen määrä, vastaanottoaika ja toimitusajankohta tulee toimittaa vuosittain vuoden loppuun mennessä ympäristönsuojeluviranomaiselle.
6. Imeytysaltaat tulee tyhjentää imuautolla ja altaiden pohja sekä reunat kuoria ravinteikkaista massoista 31.7.2025 mennessä. Massat voidaan sijoittaa maanparannusaineeksi peltoviljelyyn tai muuhun asianmukaiseen vastaanottoaikaan. Siirtoasiakirja tai muu tosite imeytysaltaiden tyhjentämisestä ja kirjallinen sopimus massojen sijoittamisesta tulee toimittaa ympäristönsuojeluviranomaiselle.
7. Vesinäytteiden otto tulee toistaa 31.8.2025 mennessä ja tulokset raportoida ympäristönsuojeluviranomaiselle 30.9.2025 mennessä. Tulosten perusteella ympäristönsuojeluviranomainen päättää, jatketaanko näytteenottoa tulevina vuosina ja voidaanko imeytysaltaat täyttää puhtailla maa-aineksilla.
8. Öljysäiliön varustus ja vuotojenhallintarakenteet tulee korjata lainsäädännön edellyttämälle tasolle tai säiliö on poistettava käytöstä 31.5.2025 mennessä. Öljysäiliön puhdistuksesta ja poistosta tulee laatia todistus tai pöytäkirja, joka tulee toimittaa ympäristönsuojeluviranomaiselle. Säiliön ja öljyisen jätteen toimittamisesta tulee laatia siirtoasiakirjat, joista nähdään, että ne on toimitettu asianmukaiseen vastaanottoaikaan.
9. Öljyyntynyt maaperä tulee puhdistaa pima-asetuksen (VNa 214/2007) alempaan ohjearvotasoon 31.5.2025 mennessä. Maaperän riittävä puhdistuksen taso tulee todentaa näytteenotolla ympäristötekniikan valvojan valvonnassa. Massojen toimittamisesta tulee laatia siirtoasiakirjat, joista nähdään, että massat on toimitettu asianmukaiseen vastaanottoaikaan. Puhdistamisesta tulee laatia loppuraportti ja toimittaa se myös Pirkanmaan ELY-keskukselle tiedoksi.

Tilalla sijaitseva öljysäiliö tulee säilyttää asianmukaisesti sekä tarkastaa ja huoltaa säännöllisin väliajoin. Käytöstä poistettava säiliö on tyhjennettävä ja puhdistettava öljystä sekä öljyisestä jätteestä ennen säiliön poistamista. Säiliön käytöstä poistosta tehdään ilmoitus paikalliselle pelastusviranomaiselle, joka antaa tarvittaessa myös ohjeita. Tyhjennyksessä ja puhdistuksessa tulee käyttää TUKES:n hyväksymää ammattitaitoista toiminnanharjoittajaa. Öljysäiliön puhdistuksesta ja poistosta tulee laatia todistus tai pöytäkirja, joka tulee esittää pelastusviranomaiselle ja ympäristönsuojeluviranomaiselle. Mikäli tarkastuksessa havaitaan puhkisyöpymiä, öljyä maaperässä tai rakenteissa, tulee tarkastusliikkeen ilmoittaa asiasta pelastus- ja ympäristönsuojeluviranomaiselle jatkotoimenpiteiden selvittämiseksi. Säiliö ja öljyinen jäte on toimitettava luvan omaavaan asianmukaiseen vastaanottoipaikkaan.

Öljyyntynyt maaperä tulee puhdistaa pima-asetuksen (VNa 214/2007) alempaan ohjearvotasoon, koska maaperän haitallisten aineiden pitoisuudet ylittävät alemman ohjearvon, jolloin ympäristö- tai terveysriskiä voi tavanomaisessa maankäytössä pitää mahdollisena. Pilaantuneisuusselvityksen perusteella vaikuttaa siltä, että pilaantuma ei ole kovin laaja, joten pima-ilmoitusta ei tässä vaiheessa ole välttämätöntä tehdä, mutta pilaantuneet massat tulee kaivaa pois ja toimittaa luvanvaraiseen vastaanottoipaikkaan.

Päätöksen perustelut

Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

7 § Toiminnanharjoittajan on järjestettävä toimintansa niin, että ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä ennakolta. Jos pilaantumista ei voida kokonaan ehkäistä, se on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi. Toiminnanharjoittajan on rajoitettava toimintansa päästöt ympäristöön ja viemäriverkostoon mahdollisimman vähäisiksi.

16 § Maahan ei saa jättää tai päästää jätettä tai muuta ainetta taikka eliöitä tai pieneliöitä siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (maaperän pilaamiskielto).

94 § Luvanvaraisen toiminnan ja 116 §:n 1 momentissa tarkoitetun rekisteröitävän toiminnan päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lupamääräysten tai valtioneuvoston asetuksella säädetyn yksilöidyn velvoitteen mukaisesti tarvittavista toimituksista pilaantumisen ehkäisemiseksi, samoin kuin toiminnan vaikutusten selvittämisestä ja tarkkailusta. Jos toiminnanharjoittajaa ei enää ole tai häntä ei tavoiteta ja lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten valvomiseksi on tarpeen tarkkailla ympäristöä, tarkkailusta vastaa toiminta-alueen haltija. Jos ympäristölupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamisen varalta, lupaviranomaisen on annettava tätä tarkoittavat määräykset. Asian käsittelyssä noudatetaan, mitä 96 §:ssä säädetään.

172 § Valvonta- ja lupaviranomaisella, 24 a §:ssä mainituilla markkinavalvontaviranomaisilla, 115 a §:ssä tarkoitetulla toimivaltaisella viranomaisella ja 26 §:ssä mainitulla tyyppihyväksynnästä huolehtivalla viranomaisella ja näiden määräämillä virkamiehillä ja viranhaltijoilla on oikeus tehtäviensä suorittamista varten:

1) saada salassapitovelvollisuuden estämättä välttämättömiä tietoja viranomaisilta ja toiminnanharjoittajilta;

- 2) kulkea toisen alueella;
- 3) saada tarpeelliset tiedot tuotteen valmistuksesta ja siinä käytettävistä aineista sekä valmistettavista, maahan tuotavista tai muutoin markkinoille saatettavista tuotteista tuotteen valmistajalta, maahantuojalta tai muulta markkinoille saattajalta;
- 4) suorittaa mittauksia sekä ottaa näytteitä ja tallentaa ääntä tai kuvaa;
- 5) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan;
- 6) tarkkailla toimintaa sekä sen päästöjä ja ympäristövaikutuksia;
- 7) tehdä tarkastuksia 1–6 kohdan mukaisia keinoja käyttäen.

Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunta katsoo, että asiassa on tarpeen antaa ympäristönsuojelulain 94 §:n nojalla määräyksiä vesistön kuormitustarkkailun ja alueen jälkihoidon osalta.

Lannan varastointi ja käsittely on nitraattiasetuksen vastaista eikä ympäristövalvontaan ole toimitettu aumausilmoitusta. Tositteet jätteiden, lannan, pilaantuneiden maa-ainesten, saostuskaivojen, imeytysaltaiden ja öljysäiliön sisällön toimittamisesta asianmukaisesti vastaanotto paikkoihin/hyödynnettäväksi määrätään toimitettavaksi sen varmistamiseksi, että materiaalit päätyvät asianmukaisesti toimituspaikkoihin.

Käsittelymaksu

Parkanon kaupungin 25.8.2020 § 17 rakennus- ja ympäristölautakunnan hyväksymän ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti päätöksestä peritään 220 euroa (muu kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lakisääteisen tehtävän käsittely 55 euroa/tunti).

Sovelletut oikeusohjeet

Ympäristönsuojelulaki (527/2014) 7, 16, 27, 94, 172
Valtioneuvoston asetus eräiden maa ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (1250/2014): 5–10 §, liite 1
Valtioneuvoston asetus maaperän pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioinnista (214/2007) 2–4 §
Parkanon kaupungin ympäristönsuojelumääräykset 10 §
Parkanon rakennus- ja ympäristölautakunnan 25.8.2020 § 17 hyväksymä ympäristönsuojeluviranomaisen taksa

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen tyytymätön voi hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Päätöksestä tiedottaminen

Kiinteistön omistajat
Pirkanmaan ELY-keskus

Päätös

Hyväksyttiin yksimielisesti.